

ІСТОРИЯ ПЕДАГОГКИ

– головне джерело знань – практичні заняття і дослідницька робота студентів.

Перспективи подальшого дослідження реалізації ідей дидактичного утилітаризму в практиці полягають у дослідженні специфіки діяльності ВНЗ інженерного профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернстайн Р. Возрождение прагматизма / Р. Бернстайн // Вопросы философии. – 2000. – № 5. – 644 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал / Г. Ващенко. – Полтава: Ред. газ. «Полтавський вісник», 1994. – 191 с.
3. Валеева Л. А. Становление и реализация дидактической системы Джона Дьюи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. А. Валеева. – Казань, 2008. – 248 с.
4. Дьюї Дж. Демократія і освіта; пер. з англ. М. Олійник, І. Босак, Г. Пехник / Дж. Дьюї. – Львів: Літопис, 2003. – 294 с.
5. Кершенштайнер Г. Трудовая школа; пер. с нем. М.И. Дрея / под ред. Н. В. Сперанского / Г. Кершенштайнер. – М.: Задруга, 1913. – 64 с.
6. Кравцова Н. Г. Нові прогресивні школи США кінця XIX – початку XX століття / Н. Г. Кравцова // Постметодика. – 2002. – № 4(56). – С. 41 – 42.
7. Кравцова Н. Г. Реформаторська педагогічна діяльність Джона Дьюї / Н. Г. Кравцова // Імідж сучасного педагога. – 2002. – № 6–7. – С. 40 – 42.
8. Радіонова І. О. Сучасна американська філософія освіти та виховання: тематичні поля та парадигмально-концептуальні побудови / І. О. Радіонова – Харків: ХДПУ, 2000. – 208 с.

УДК 504:37.033(477)

Г. А. БІЛЕЦЬКА

СТАНОВАЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Розглянуто становлення, розвиток і сучасний стан професійної підготовки екологів в Україні. Показано, що формування системи професійної екологічної освіти зумовлено глобальним характером екологічних проблем. Розкрито деякі особливості підготовки фахівців-екологів в Україні, яку здійснюють вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації.

Ключові слова: екологічна освіта, професійна екологічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень.

Г. А. БЕЛЕЦКАЯ

СТАНОВАЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Рассмотрено становление, развитие и современное состояние профессиональной подготовки экологов в Украине. Показано, что формирование системы профессионального экологического образования обусловлено глобальным характером экологических проблем. Раскрыты некоторые особенности подготовки специалистов-экологов в Украине, которую осуществляют высшие учебные заведения разных уровней аккредитации.

Ключевые слова: экологическое образование, профессиональное экологическое образование, образовательно-квалификационные уровни.

G. A. BILETSKA

FORMATION OF PROFESSIONAL ECOLOGICAL EDUCATION OF UKRAINE

The development and current state of professional training of ecologists in Ukraine has been considered in the article. Formation of the system of professional ecological education is determined by the global character of ecological problems. Formation of professional ecological education of Ukraine dates back to the 90-ies of XX century. Now educational establishments of various levels of accreditation provide training for professional ecologists.

Keywords: ecological education, professional ecological education, educational qualification.

Проблема взаємодії людини з природою сьогодні перетворилася на одну з найбільш актуальних і набула глобального характеру. Конфлікти, що постійно виникають у взаєминах людини з природою внаслідок традиційно споживацького ставлення до довкілля, поставили під загрозу існування вищих форм життя, в тому числі життя людини. Це стимулювало наукову думку та практичну діяльність людства до впріщення екологічних проблем. З цією метою, починаючи з 1968 р., була організована і проведена низка наукових конференцій і семінарів міжнародного рівня, які принципово вплинули на становлення екологічної освіти і визначили стратегію її розвитку. З 70-х років XX ст. в освітніх системах багатьох країн світу розвивається і стверджується екологічна освіта.

Різні підходи до визначення сутності поняття «екологічна освіта» висвітлюються у численних працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Методологічні підходи до здійснення екологічної освіти на засадах філософії знайшли відображення у працях М. І. Дробнохода [1; 2.], М. М. Кисельова [3.], С. А. Когай [4.], Л. І. Сидоренко [5.], А. Д. Урсула [6.] та ін., теоретико-методологічні проблеми екологічної освіти – у працях Л. Б. Лук'янової [7.], О. В. Плахотник [8.], А. В. Степанюк [9.], О. С. Сластеніної [10.] та ін., історичні аспекти екологічної освіти й виховання у дослідженнях П. П. Бачинського [11], І. М. Костицької [12], М. М. Мамедова [13], психолого-педагогічні аспекти – у працях С. Д. Дерябо [14], І. Д. Зверева [15], Г. П. Пустовіта [16]. Проблеми професійної екологічної освіти присвячений науковий доробок С. Д. Рудишина [17 с. 1–34] і Н. М. Рідей [18].

Незважаючи на значну кількість досліджень, які стосуються проблем професійної екологічної освіти, сьогодні ще недостатньо висвітлені історико-педагогічні аспекти її становлення і розвитку в нашій Україні.

Метою статті є аналіз становлення, розвитку і сучасного стапу професійної підготовки екологів в Україні.

Розгортання системи професійної екологічної освіти припадає на 90-і роки XX ст. Тоді часу розроблено концептуальні положення цієї освіти, які в подальшому були впроваджені в систему педагогіки. Значну роль у розвитку екологічної освіти відіграла ООН конференція з навколишнього середовища та розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 рік). Концепція екологічно безпечного розвитку, що була прийнята на цьому форумі світовою співдружністю країн, спрямована на формування екологічної свідомості людини, підвищення відповідальності кожної особистості за сучасне і майбутнє планети. Її реалізація потребує глибоких змін у ставленні людини до довкілля, нових політичних пріоритетів, виважених економічних рішень [19].

З урахуванням сучасних світових вимог щодо охорони природи й тенденцій розвитку педагогічної науки і практики розроблена Концепція екологічної освіти в Україні (2002 р.). Нею передбачається створення високоефективної системи підготовки громадян для вирішення екологічних проблем в країні, її основоположна ідея полягає у формуванні екологічної культури особистості і суспільства загалом. У Концепції стверджується, що підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем в Україні [20, с. 3–23].

Відповідно до Концепції, одним з найголовніших завдань екологічної освіти має бути підготовка фахівців-екологів для різних галузей народного господарства: освіти, промисловості та агропромислового комплексу, державних органів управління в сфері охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування, а також громадських екологічних організацій. Кожний вищий навчальний заклад (ВНЗ) може надавати перевагу підготовці фахівців-екологів того профілю, який необхідний в певний період часу галузям регіону (екологи-аграрники, екологи-енергетики, інженери-технокологи, екологи-лісогосподарники, геоекологи, радіоекологи, екологи заповідної справи, екоотоксикологи, військові екологи, екополітики тощо) та організацію якого він може забезпечити.

В Україні напрям підготовки «Екологія» вперше затверджений у 1994 р. З 1997 р. розпочато підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «бакалавр» за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища» (070801) [18, с. 16–17].

У деяких ВНЗ ще задовго до затвердження напряму підготовки «Екологія» були створені кафедри екологічного спрямування і здійснювалась підготовка фахівців-екологів для різних галузей промисловості. Так, у Запорізькій державній інженерній академії перший випуск

фахівців з очищення промислових викидів у металургії відбувся у 1968 р. Це був перший випуск екологів не лише в Україні, а й у тодішньому СРСР. У 1976 р. у навчальному закладі була створена кафедра охорони зовнішнього середовища, яку згодом перейменували на кафедру охорони навколишнього середовища.

У теперішньому Донецькому національному технічному університеті кафедра прикладної екології та охорони навколишнього середовища була заснована у 1966 р. В Українському державному хіміко-технологічному університеті (м. Дніпропетровськ) у 1974 р. на кафедрі технології неорганічних речовин відкрита спеціальність «Технологія рекуперації вторинних матеріалів та охорона навколишнього середовища», що надалі перейшла в спеціальність «Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів», потім – у спеціальність «Промислова екологія», а нині – є напрямом підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Нинішній Таврійський національний університет ім. В. Вернадського (м. Сімферополь) здійснює підготовку екологів з 1979 р., коли на базі спеціальності «Біологія» була відкрита спеціалізація «Екологія і раціональне природокористування».

Тривалу історію і значний досвід у професійній підготовці екологів має Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». У цьому вузі для підготовки спеціалістів з проблем охорони навколишнього середовища у 1988 р. була створена кафедра технології целюлозно-паперового виробництва та промислової екології, підготовка фахівців здійснювалася за спеціальністю «Промислова екологія та охорона навколишнього середовища». У 1990 р. відбувся перший набір студентів за спеціальністю «Охорона навколишнього середовища». У 2002 р. кафедра технології целюлозно-паперового виробництва та промислової екології була перейменована на кафедру екології та технології рослинних полімерів.

У 1989 р. створена кафедра екології, ландшафтно-архітектури та садово-паркового будівництва у нинішньому Національному лісотехнічному університеті України (м. Львів). Вона стала однією з перших кафедр в Західній Україні, яка підготувала фахівців-екологів. У 1992 р. здійснено перший набір студентів за спеціальністю «Прикладна екологія».

В Одеському гідрометеорологічному інституті (сьогодні Одеський державний екологічний університет) підготовку фахівців за спеціальністю «Охорона навколишнього середовища та раціональне природокористування» розпочато у 1991 р.

Одними з перших в Україні здійснювали підготовку студентів за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища» такі нинішні ВНЗ: Дніпродзержинський державний технічний університет – 1994 р., Національний університет харчових технологій (м. Київ) – 1995 р., Національний університет водного господарства і природокористування (м. Рівне) – 1995 р., Національний університет «Києво-Могилянська академія» (м. Київ) – 1995 р., Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу – 1996 р., Національний університет кораблебудування ім. адмірала С. Макарова (м. Миколаїв) – 1996 р., Хмельницький національний університет – 1996 р.

З розширенням спектра потреб фахівців-екологів у 2008 р. відбулася заміна спеціальності (040106) «Екологія та охорона навколишнього середовища» на напрям підготовки – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Сьогодні професійну екологічну освіту в Україні здійснюють ВНЗ різних рівнів акредитації. Відповідно до Закону України «Про освіту» й Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні, а також з урахування потреб ринку праці система професійної підготовки екологів в нашій країні складається з таких ОКР: «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Вітчизняні вузи здійснюють професійну підготовку екологів у двох аспектах: перший – підготовка фахівців, що знають концепції, закони екології і місце людини в природному стані екосистем; другий – підготовка екологів для конкретної галузі промисловості чи сфери діяльності [21, с. 156–158]. Перший аспект підготовки характерний для більшості національних і державних університетів, економічних і гуманітарних ВНЗ, другий – для ВНЗ технічного і технологічно профілю, аграрних і педагогічних.

Технічні і технологічні ВНЗ під час підготовки екологів значну увагу приділяють техноекологічним аспектам. Так, у Національному університеті харчових технологій велика увага під час підготовки екологів приділяється питанням, пов'язаним з екологізацією харчових

виробництв, зокрема: ресурсозберігаючі та енергозберігаючі технології, інтенсифікація біологічної очистки стічних вод, підготовка питної води для харчових виробництв; у Занорізькій державній інженерній академії – проблемам очистки промислових газів і стічних вод з використанням сучасних технологій, розробки і впровадження маловідходних і безвідходних технологій використання спровинних ресурсів, утилізації відходів, поліпшення умов праці на робочих місцях; у Національному університеті водного господарства і прпродокористування – проблемам охорони і раціонального використання водних ресурсів; в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу – екологічним проблемам геологорозвідувальної, нафтогазової, енергетичної та хімічної галузей промисловості.

Підготовку екологів, котрі ґрунтовно володіють технічними і технологічними аспектами охорони навколишнього середовища, здійснюють ВНЗ, які готують фахівців для машинобудівної і транспортної галузей промисловості, зокрема: Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. В. Лазаряна; Національний авіаційний університет (м. Київ); Національний аерокосмічний університет ім. М. Жуковського «ХАІ» (м. Харків), Національний транспортний університет (м. Київ), Національний університет кораблебудування ім. адмірала С. Макарова (м. Миколаїв), Харківський національний автомобільно-дорожній університет.

Підготовку фахівців за напрямом підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» здійснюють ВНЗ будівництва, архітектури та міського господарства, зокрема: Державна академія житлово-комунального господарства (м. Київ), Київський національний університет будівництва і архітектури, Національна академія природоохоронного і курортного будівництва (АР Крим), Одеська державна академія будівництва та архітектури, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури (м. Дніпропетровськ), Харківська державна академія міського господарства, Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури.

У багатьох вітчизняних ВНЗ, переважно класичних університетах, які мають потужні біологічні факультети, або ВНЗ сільськогосподарського профілю, при підготовці екологів значна увага приділяється питанням біоекології та агроєкології. Готують екологів біологічного та аграрного спрямування такі ВНЗ: Вінницький національний аграрний університет, Дніпропетровський державний аграрний університет, Житомирський національний агроєкологічний університет, Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка, Луганський національний аграрний університет, Луцький біотехнічний інститут, Подільський державний аграрно-технічний університет (м. Кам'янець-Подільський), Полтавська державна аграрна академія, Уманський національний університет садівництва, Харківський національний аграрний університет ім. В. Докучаєва, Херсонський державний аграрний університет і ін.

Професійну екологічну освіту надають також педагогічні вузи. У них під час підготовки екологів велика увага приділяється викладанню навчальних дисциплін не лише екологічного і прпродничого профілю, а й педагогічних. Фахівців за напрямом підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване прпродокористування» готують Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, Криворізький державний педагогічний університет. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Шевченка й ін.

Серед інших ВНЗ, які надають професійну екологічну освіту: Національний університет біоресурсів і прпродокористування України (м. Київ), Одеський державний екологічний університет, Інститут екології, економіки і права (м. Київ), Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій, Харківський інститут екології та соціального захисту. Вони забезпечують багатопрофільну підготовку фахівців-екологів, які здатні аналізувати і вирішувати екологічні проблеми у різних сферах життя.

Професійна підготовка екологів у ВНЗ здійснюється на денній і заочній формі навчання.

Вузи I–II рівнів акредитації готують фахівців ОКР «молодший спеціаліст» за напрямом (04010602) – «Прикладна екологія». Випускники отримують кваліфікацію «технік-еколог». Окремі коледжі готують «бакалаврів» за напрямом (040106) – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Підготовка здійснюється за денною (на базі 9 класів) і заочною (на базі 11 класів) формами навчання.

Професійна освіта екологів передбачає підготовку за різними спеціалізаціями, вибір яких визначається вузом. Спеціалізація в системі професійної освіти – це планомірна, цілеспрямована підготовка майбутніх фахівців до конкретного виду діяльності в межах однієї професії [22, с. 920–921]. Вузька спеціалізація дозволяє забезпечити глибше засвоєння студентами професійних знань, практичних вмінь і навичок, але утруднює переміпу спеціальності і професії у зв'язку з потребами впробництва, що змінюються. Тому у вітчизняній системі професійної освіти перевага надається підготовці фахівців шпирокого профілю.

Сьогодні у ВНЗ України студенти напряму підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» здобувають професійні знання та уміння за такими спеціалізаціями: екологічна безпека та збалансоване природокористування; екологічний аудит; екологічний контроль на митниці; екологія будівництва; екологія і безпека життєдіяльності; екологія лісового та заповідного господарства; екологія садово-паркового господарства; екологія та охорона навколишнього середовища; екологія хімічних впробництв; економіка довкілля та природокористування; заповідна справа; інформаційні технології в екології; прикладна екологія; управління екологічною безпекою; урбоєкологія; гідроекологія; агроєкологія; радіоекологія; екологія рибного господарства; екологія курортного і рекреаційного господарства; організація природоохоронної діяльності; екологічний контроль; прикордонний екологічний контроль і правові аспекти екології.

Формування системи професійної екологічної освіти зумовлене усвідомленням незворотності екологічних змін у навколишньому середовищі і руйнуванням традиційних поглядів на модель функціонування суспільства. В Україні, як і в усьому світі, початок розвитку професійної екологічної освіти припадає на 90-і роки ХХ ст.

Підготовка фахівців-екологів у вітчизняних ВНЗ передбачає здобуття відповідного обсягу теоретичних знань, орієнтованих на майбутню професійну діяльність, практичних умінь і навичок, необхідних для діяльності в галузі охорони довкілля та раціонального природокористування, формування активної громадської позиції щодо впрішення проблем захисту довкілля і збереження біосфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дробноход М. І. Філософія екологічної освіти: концептуальні основи / М. І. Дробноход // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 43–49.
2. Дробноход М. Пріоритети стійкого екологічно безпечного розвитку / М. Дробноход // Освіта і управління. – 1997. – № 3. – С. 5–18.
3. Концептуальні виміри екологічної свідомості: монографія / Кисельов М. М., Деркач В. Л., Толстоухов А. В. та ін.. – К.: Парапан, 2003. – 312 с.
4. Когай Е. А. Аксиологические ориентиры экологического образования / Е. А. Когай // Философия экологического образования: монография / под общ. ред. И. К. Лисеева. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – С. 238–254.
5. Сидоренко Л. І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси: навч. Посібник / Л. І. Сидоренко – К.: ПАРАПАН, 2002. – 152 с.
6. Урсул А. Д. Перспективи екорозвиття / А. Д. Урсул. – М.: Наука, 1990. – 272 с.
7. Лук'янова Л. Б. Теорія і практика екологічної освіти у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. Б. Лук'янова. – К., 2006. – 465 с.
8. Плахотник О. В. Розвиток геоекологічної освіти в Україні: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. В. Плахотник. – К., 1998. – 35 с.
9. Степанюк А. В. Методичні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу прпроду: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / А. В. Степанюк. – Тернопіль, 1999. – 474 с.
10. Слостенина Е. С. Экологическое образование в подготовке учителя: вопросы теории и практики / Е. С. Слостенина. – М.: Педагогика, 1984. – 104 с.
11. Бачинський П. П. На шляху створення системи екологічної освіти школярів та студентів / П. П. Бачинський // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 2. – С. 106–112.
12. Костицька І. М. Проблеми екологічної освіти в педагогічній теорії і практиці роботи шкіл України (1970-1990 рр.): дис. ... кайд. пед. наук: 13.00.01 / І. М. Костицька. – К., 1995. – 198 с.
13. Мамедов Н. М. Основання екологического образования / Н. М. Мамедов // Философия экологического образования: монография / Под общ. ред. И. К. Лисеева. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – С. 72–88.
14. Дерябо С. Д., Ясвин В. А. Экологическая педагогика и психология / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 480 с.

15. Зверев И. Д. Экологическое образование и воспитание: узловые вопросы / И. Д. Зверев // Экологическое образование: концепции и технологии: сб. науч. трудов. – Волгоград: Перемена, 1996. – С. 72–81.
16. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах: монографія / Г. П. Пустовіт. – К.; Луганськ: Альма-матер, 2004. – 540 с.
17. Рудишин С. Д. Теоретично-методичні засади біологічної складової підготовки еколога у вищих навчальних закладах. автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / С. Д. Рудишин. – К., 2010. – 41 с.
18. Рідей Н. М. Теорія і практика ступеневої підготовки майбутніх екологів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Н. М. Рідей. – К., 2011. – 58 с.
19. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України / В. Трегобчук // Вісник НАН України. – 2002. – № 2. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/all/herald/2002-02/7.htm>
20. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – № 7. – С. 3–23.
21. Білецька Г. А. Підготовка кваліфікованого фахівця-еколога як один із шляхів впріщення екологічних проблем / Г. А. Білецька // Зб. праць за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. «Шляхи впріщення екологічних проблем урбанізованих територій: наука, освіта, практика». № 5. – Хмельницький: Технолог. ун-т Поділля, 2003. – С. 156–158.
22. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. Т. Бусел. – К.: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

УДК 371.4(477.83+437)

В. В. ЛУЧКЕВНЧ

РОЗВИТОК КОМЕНІОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ У ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІЙ НЕДАГОГІЧНІЙ ТРАДИЦІЇ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Показано дослідження спадщини відомого чеського педагога Яна Амоса Коменського в західноукраїнській педагогічній думці міжвоєнного періоду (1920–1930-і роки). На основі аналізу праць вітчизняних педагогів виявлено основні тенденції розвитку коменіологічних студій у вказаний період, з'ясовано їх вплив на формування національної системи освіти. Значну увагу приділено вивченню виховної концепції Я. А. Коменського крізь призму аналізу праць західноукраїнських педагогів.

Ключові слова: коменіологічні дослідження, українська педагогіка міжвоєнного періоду, національна система навчання і виховання.

В. В. ЛУЧКЕВНЧ

РАЗВИТИЕ КОМЕНИОЛОГИЧЕСКИХ СТУДИЙ В ЗАПАДНОУКРАИНСКОЙ НЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТРАДИЦИИ МЕЖВОЕННОГО ПЕРИОДА

Раскрыто исследование наследия известного чешского педагога Яна Амоса Коменского в западноукраинской педагогической мысли межвоенного периода (1920–1930-е годы). На основе анализа трудов отечественных педагогов выявлены основные тенденции развития комениологических студий в указанный период, показано их влияние на формирование национальной системы образования. Значительное внимание уделено изучению воспитательной концепции Я. А. Коменского сквозь призму анализа трудов западноукраинских педагогов.

Ключевые слова: комениологические исследования, украинская педагогика межвоенного периода, национальная система обучения и воспитания.

V. V. LUCHKEVYCH

THE DEVELOPMENT OF COMENIOLOGICAL STUDIOS IN THE WESTERN UKRAINIAN PEDAGOGICAL TRADITION OF THE INTERWAR PERIOD

The article is devoted to the research of the heritage of a famous Czech pedagogue John Amos Comenius in the Western Ukrainian pedagogical thought in the interwar period (1920-1930s). The main trends of the